

Her vil jeg bo

Af Anette Gramstrup

Da Åse, 72 år og döv, ikke længere kan klare sig i eget hjem, får hun kvalificeret hjælp på det landsdækkende døgntilbud Egebækhus i Nærum, der har fokus på pleje og omsorg på tegnsprog til ældre døve med et omfattende pleje- og omsorgsbehov.

Isolation

Åse har boet mere end 35 år i sin lejlighed i en forstadskommune til København. Hun følger altid med i nyhederne, fortæller søsteren Mary, og ved en masse om historie. Tidligere var broderiet og strikkepindene fremme sammen med scrapbøger med de kongelige, men kræfterne og overskuddet er blevet mindre. På TV kører nyheder, Tour de France og fodbold, men Åse lever også et isoleret liv fortsætter Mary. ”Hun bruger rollator, og går ikke ud mere end højst nødvendigt, og lukker helst ingen ind. Hjemmehjælpen får lov at komme ind én gang, så er nøglen drejet om. Da hun falder og kommer til skade, og jeg finder hende efter en dag eller to, vil hun egentligt ikke på hospitalet og tage imod hjælpen der.”

Ingen kommunikation

”På hospitalet og det efterfølgende aflastnings-tilbud kan ingen tegnsprog, og Åse brugte fagter og pegede for at gøre sig forståelig. Det var svært at møde Åses basale behov som toiletbesøg og hjælp til at spise, og genoptræning fungerede ikke,” husker Mary.

”Da Åse kommer til Egebækhus, kigger hun hele tiden ned, og ønsker ikke kontakt,”

fortæller Julia Andrees, social- og sundhedshjælper. ”Hun har et dybt sår efter et fald, og det ser ud til, hun ikke har fået den pleje og omsorg, hun har brug for. Hun vil ikke spise og kun være i sin egen bolig. Åse ønsker kun sparsom kontakt og kommunikerer med fagter, trods vores tegnsprog. Vi bliver i tvivl om, hvorvidt hun ønsker at være her.”

Langsomt fremad

”Åse begynder at genkende os og bliver for hver dag mere kontaktsøgende. Fagterne bliver gemt af vejen og tegnsproget begynder at blomstre. Sygeplejersken fra kommunens hjemmehjælp kommer forbi og tilser såret hver dag. Hun vurderer, at såret er farligt for helbredet, men vi får styr på det og såret bliver mindre og mindre” fortsætter Julia.

”Vi spørger de pårørende, hvad Åse kan lide at spise og finder også ud af, at det hjælper at skære maden ud, så Åse begynder at spise igen. Først for sig selv og siden sammen med andre.”

Motivation og humor

”Det er vigtigt, at Åse kommer op af sengen, så vi kan passe såret og starte genoptræning. Her bruger vi hendes lyst til at komme tilbage til eget hjem som motivation. At klare sig selv er vigtigt, og Åse kommer op at sidde 20 minutter ad gangen. Her spiser hun, og vi klarer morgenplejen. Vi prøver undervejs at spørge ind til hendes livshistorie. Jo mere vi ved, jo bedre en relation får vi, og jo bedre en pleje og omsorg

kan vi give” fortæller Julia om sine og kollegaernes social- og sundhedsmæssige refleksioner. ”Åse har masser af humor, og når hun sidder i sin stol, kan jeg spørge, om vi skal gå en tur i dag, hvortil hun svarer med et glimt i øjet ”Ja, vi skal da løbe maraton,” erindrer Julia.

At være selvhjulpen

Som tiden går, kan Åse flere og flere ting selv. Julia fortæller ”i starten skulle vi stålifte Åse ud på badeværelset, men ved hjælp af en rollator, et alarmkald om halsen og en masse overtalelse og ros, lærte hun til stor glæde at klare det selv. Åse begynder også selv at tage kontakt til andre beboere, og faktisk genkender hun nogen fra sin ungdom, som hun har gået i skole med. Hun virker gladere og bruger igen sit tegnsprog,” fortsætter Julia. Men det er ikke nok til, at Åse kan vende tilbage til eget hjem, som hun drømmer om.

Her vil jeg bo

”Åse har hidtil været på aflastning i Egebækhus, men begynder at give udtryk for, at hun gerne vil bo her fast. For at være helt sikre kontakter vi CFD’s ældrevejleder, der kender Åse fra tidligere. Hun kommer på besøg og drøfter det med Åse. Efter samtalen er ældrevejlederen ikke i tvivl om, at Åse gerne vil blive på Egebækhus,” fortæller Julia videre.

Men på et visitationsmøde med hjemkommunen præsenteres Åse imidlertid for planer om en flytning tilbage til det oprindelige aflastnings-tilbud. Blandt deltagerne er også Åse, en tegnsprogstolk, Julia og Mary. ”Da Åse ved hjælp af tolken forstår, hvad hjemkommunen ønsker, fortæller hun, at hun føler sig tryk på Egebækhus, spiser og er begyndt at gå selv,” forklarer Julia. Mary fortsætter: ”Til sidst slår hun i bordet og siger ”Jeg vil bo her” - altså på Egebækhus.” Det virker, for et par timer senere ringer

hjemkommunen og fortæller, at de har revurderet, og at Åse kan blive boende permanent på Egebækhus. Julia husker: ”Det vakte glæde hos os alle, og Åse havde en ”Yes-følelse”. Åse kunne nu vælge ny bolig på Egebækhus og besluttede at flytte nedenunder, hvor hun kendte flere af beboerne.”

Huset løfter sammen

Som svar på spørgsmålet om, hvad Egebækhus er gode til, svarer Julia ”Vi sætter mennesket før opgaven for at møde det hele menneske. Vi arbejder bl.a. ud fra Tom Kitwoods blomst. Det handler først og fremmest om at se det andet menneske som unikt. Et menneske vi anerkender og respekterer og møder med empati, og som har sin egen livshistorie og personlighed. Åse var f.eks. B-menneske, så tilpasser vi os hendes rytme.”

Julia fortsætter ”Vi løfter i flok og er rigtig gode til at bruge hinandens forskellige faglige kompetencer. Vi spørger gerne hinanden og får altid gode svar. Vi løser opgaven sammen. Og vi gør det selvfølgelig på tegnsprog.”

Mary har som pårørende oplevet medarbejderne som dedikerede og fagligt dygtige – og så taler de oven i tegnsprog.

Afslutning

Åse nåede ikke at bo længe på Egebækhus, for den endelige station holdt sit indtog. ”Derfor nåede hun desværre heller ikke med på den planlagte tur til loppemarked for at se på keramik og andre historisk gamle ting. Det ville hun have været vild med,” slutter Mary.

Åse og Mary er opdigtede navne for at sikre anonymitet. De rigtige navne er os bekendt.

Egebækhus i Nærum er et landsdækkende døgntilbud for voksne og ældre døve og døvblinde med et omfattende fysisk, psykisk eller socialt pleje- og omsorgsbehov i et tegnsprogsmiljø.

Egebækhus er et §107 og §108 tilbud. Lige nu bor der 16 ældre døve.

CFD's ældrevejleder i København yder tegnsproget rådgivning til ældre døve borgere og deres nære omgivelser i Region Hovedstaden og Region Sjælland. Grundlaget for ældrevejledningen er Lov om Social Service § 12 og § 79a.

I det øvrige Danmark ydes ældrevejledningen af **Danske Døves Landsforbund** eller – i enkelte tilfælde – af kommunen selv. CFD's Døvekonsulenter kan give yderligere oplysninger om lokale tilbud.